

Проф. др Љиљана Марковић
Универзитет у Београду
Филолошки факултет
ljiljana.markovic@fil.bg.ac.rs

821.163.41.09 Андрић И.
81'255

https://doi.org/10.18485/ai_andric.2018.ch4

АНДРИЋ И ЈАПАН

Прва Андрићева књига преведена на јапански језик (посредно, са немачког) био је роман *На Дрини ћуприја*, објављен 1966. у издавачкој кући Кобунша. Издање овог романа из 1985. било је четворојезично (оригинални текст на српском језику са једне стране, уз македонски и словеначки превод, док је превод на јапански на другој страни), што је омогућавало проучавање књижевности, вежбање и стицање језичких компетенција. На јапанском језику читаоцима су, поред поменутог романа, доступни: „Аска и Вук“, *Травничка хроника*, *Проклећа авлија*, *Госпођица*, *Разговор с Гојом*. Други део рада посвећен је његовој *Причи из Јапана*, написаној 1919, у којој су главни актери песник Мори Ипо и царица Ау Унг, као персонификовани приказ студентске побуне трансформисане кроз анегдоту о „јунаштву јапанског песника“.

Кључне речи: Андрић, Иво; превођење; Јапан; јапански језик.

Комуникација Јапана са Западом, историјски гледано, започета је контактима преко Кине и Корејског полуострва. Период самоизолације Јапана, више од 250 година (1603-1868), познат као период Токугава шогуната, значио је потпуни и строги државни надзор над везама са иностранством, као и контролу кретања унутар саме земље, што је утицало на формирање друштва

заштићеног од било каквих страних утицаја. Четрдесетак година пре краја периода Токугава, изолација није била толико строга као у претходећем довековном периоду. Међутим, све што је долазило са Запада – књижевност, научна сазнања, политичке информације о остатку света, биле су доступне само малом броју појединаца, тако да код обичног човека не долази до напретка у формирању слике о спољном свету, која остаје маглова и нејасна. За време периода изолације значајно се развијају јапанска традиција, уметност и филозофија.

Књижевност периода након Рестаурације сведочи о бројним европским утицајима. Чак се и књижевни јунаци интересују за писце из Русије, Немачке, Француске, као и за различите облике уметности, попут сликарства и балета, пре тога у потпуности непознатих Јапану.

Јапан до 1868. године, до отварања према свету, никада није имао искуства у интензивној комуникацији са странцима на свом тлу. Никада није био окупиран или колонизован од стране неке друге силе, а влада је држала конце страних утицаја у својим рукама. Упоређивање јапанске мисли и културе са утицајима из иностранства увек се одвијало у веома контролисаним условима: или позивањем интелектуалаца у Јапан ради сарадње, или образовањем Јапанаца у иностранству. Култура Запада, посебно европска, након 1868, постаје, стога, веома допадљива како јапанским књижевницима, тако и обичном човеку. С обзиром на вишеструку изолованост, Јапану је непозната културолошка, историјска, али и лингвистичка разноликост која постоји у Европи.¹

¹ Један од најзначајнијих писаца периода модернизације био је Јасунари Кавабата (1899-1972). Књижевници и њихова дела значајни су и као носиоци културолошких промена у доба модернизације друштва: и Андрић и Кавабата пишу о друштву које се мења, друштву које је под утицајем стране културе. Кавабата описује своје

У Јапану је хришћанство почело несметано да се шири тек након Реставрације. Након упознавања са будизмом и конфуцијанском филозофском мишљу, несметано су у Јапану кооегзистирале две религије и једна древна филозофија. Иако су хришћани били гоњени у Јапану, мучени, а само хришћанство и званично забрањено, религијски сукоби, какви су били познати у другим крајевима света, никада нису постојали у јапанској култури.

Тенденција упоређивања културе Запада са јапанском и представљање визије стране културе, присутно је у делима многих јапанских писаца. У време процеса модернизације Јапан је имао контролу над током културолошких утицаја са Запада, тако да је и поред изражене жеље да се сустигне западна култура, нарочито у научном и технолошком смислу, у исто време, било важно да се очува јапански национални идентитет.

утиске, транспоноване кроз речи јунака *Снежне земље*, Шимамуре, који ствара своју слику о француском балету, иако га никада није уживо видео, а не жели да присуствује извођењу балета са јапанским уметницима. Кавабатин став да не прихвати извођење балета јапанских уметника заснован је на жељи да не дозволи да управо то извођење има утицаја на његов доживљај западне уметности, иако и сам признаје да није имао директног контакта са уметношћу Запада. С друге стране, Андрићева дела су прожета идејом о узајамном постојању неколико различитих култура у једној области. Слика коју Андрић ствара културолошки је потпуно непозната јапанском читаоцу. У *Травничкој хроници*, Андрић врло јасно дочарава постојање неколико квалитативно различитих традиција и култура на једном тлу и коментарише њихово узајамно преплитање. Идеја о културном идентитету, која је веома слично представљена и код Андрића и код Кавабате, потиче из потпуно различитих околности. Андрић, као дипломата, високо образовани појединац и књижевник, има више контаката са страним културама него што је то случај са Кавабатом. И за Андрића и за Кавабату се може рећи да су врсни познаваоци друштвених тенденција у својих друштава, али и промена са којима су се суочавала друштва у којима су стварала ова два великана светске књижевности.

Након Меиђи рестаурације 1868. године, превођење страних књижевних дела показује степен интересовања Јапана за поједине културе. Остварује се кроз преводе и утицај страних на јапанску културу. Преводаца заслужено заузима у штампаним издањима високо место поред аутора дела (на самој коричној страни, у библиотечким каталозима), а читалац се, више него у европским земљама, опредељује за издање зависно од ангажованог преводиоца. Упечатљива је карактеристика јапанског издаваштва, које се развија од 17. века, да су издавачи најчешће специјализовани за одређену врсту литературе, тематски или жанровски, и да је одступање од дефинисаног опредељења у издаваштву реткост, чиме се постиже одређени друштвени престиж, граде се име и традиција издавачке куће. Као и многа предузећа из периода модернизације Јапана, елитна издавачка кућа *Кобуниша* представља фирму која се развила као породични посао. У јеку интересовања за културе Запада, на самом почетку пословања, али и касније, били су усмерени на вести и познате личности из иностранства. Прво су били актуелни бејзбол играчи и из Јапана и из Америке, да би се пословање касније проширило на превођење класичне и савремене књижевности. Оснивач издавачке куће *Кобуниша* био је Цунео Икеда (池田恒雄), а назив куће *Кобуниша* (恒; нешто вечно, непромењено, константно) требало је да потврди елитност и непролазност њених издавачких опредељења, у чему се с годинама потпуно успело. Пуну подршку добром прихватању и разумевању страних књижевности пружа Универзитет у Хокаиду, један од седам најпрестижнијих и најстаријих националних универзитета у целом Јапану, као и јапански национални Центар за славистичке и европске студије, унутар којих су и српске.²

2 Један је од ретких центара у Азији који окупља стручњаке из разних крајева света који се баве славистичким студијама, укључујући и компаративне студије.

Андрићева књижевна дела, већ неколико деценија присутна у Јапану, представљају драгоцен мост, снажну духовну везу, између јужнословенских и јапанске културе. Интересовање јапанских теоретичара, историчара књижевности и преводаца за Андрићев књижевни израз било је, свакако, подстакнуто Нобеловом наградом, али је шири контекст обезбеђивало њихово упознавање са словенском културом, традицијом и историјом.

Први преводи Андрића на јапански језик датирају из 1966. (*На Дрини ћурија*), само седам година након превода на енглески (1959), а објављивани су увек у луксузном издању.³ Андрићев приповедачки стил „осваја“ јапанску читалачку публику и добија позитивне критике јапанских интелектуалних кругова. Први преводилац романа *На Дрини ћурија* Кенђи Мацутани (松谷健二, 1928-1998), иначе проучавалац руске, касније и балканских књижевности, учинио је ово дело доступним на јапанском језику превodeћи га преко немачког посредника. Казуо Танака⁴ (1935-2007) (田中

3 Страна књижевност у преводу на јапански објављује се као *џанкодон* (単行本) издања, која карактерише стандардан формат (до А5). Уколико издавач унапред процени интересовање публике и значај, објављују се луксузна издања (прерађена или прештампана, дорађене прве верзије превода). Андрићева дела, публикована као „луксузна“, будући да су антикварна, продају се данас по цени од преко 25000 јена (око 250 долара).

4 Казуо Танака је дипломац престижног Васеда Универзитета у Токију (Факултет књижевности, област руска књижевност). Као стипендиста Владе Јапана долази у Београд 1962. године преко програма размене студената, где студира историју уметности на Филозофском факултету. Након повратка у Јапан, 1968. године, запошљава се као универзитетски предавач, бавећи се изучавањем српског, хрватског, македонског и словеначког језика, балканске историје и превођењем Андрића. Године 2007. издао је књигу *Балканско срце – Јујославија и ја*. Добитник је Награде „Вук Караџић“, за културолошки допринос сарадњи две земље, која је у најчитанијим јапанским дневним новинама упоређена са њиховим престижним *Оргеном за културу*. Као

一生, рођ. 一夫), један од истакнутих прегалаца у развијању интеркултуралних спона српског и јапанског народа, иако није први преводио Андрића на јапански језик, може се издвојити као његов најзначајнији преводилац. Заслужан је за преводе Андрићевих дела:

Разговори са Гојом, Кобунша, 1976. - 『ゴヤとの対話』 (田中一生訳 恒文社 1976年)

Госпођица, Кобунша, 1982. - 『サラエボの女』 (田中一生訳 恒文社 1982年)

На Дрини ћуџрија, Кобунша, 1985. - 『ドリナの橋』 (田中一生訳 大学書林 1985年 要約版).

Тацуђи Ивабуђи (1927-2013) (岩淵達治) је на јапански први превео приповетку „Аска и Вук“ 1979. године, у издању једне од најпрестижнијих издавачких кућа Коданша, у оквиру трећег издања збирке светке књижевности.

Скраћено издање романа *На Дрини ћуџрија* из 1985. године, објављено је четворојезично (упоредо на

почасни гост, Танака је у више наврата присуствовао пријему у Царској палати у Токију. Са његовим радом је била упозната и царска породица, за коју није претерано рећи да је гајила занимање и добро познавала историју, традицију, али и проблеме које су захватили наше просторе. Више пута Танака је у Царској палати држао и предавања о историји Југославије, чији је процес растакања и осамостаљивања нових држава помно пратио. Учествовао је на многим књижевним, научним и новинарским скуповима у Србији и Босни и Херцеговини и трудио се да и сам повезује стручњаке Јапана и Балкана. Предавао је књижевност и на Универзитету Хокаидо, при Центру за славистичке студије, Сапоро, Јапан. Преминуо је у 75. години живота након дуже и тешке болести. Незванично је изнет и податак да је део пепела, након кремације Казуа Танаке, сахрањен на територији старе Југославије. На комеморативном скупу у центру Токија, организованом 2007. у једној од зграда Министарства образовања, у сарадњи са Амбасадом Србије, Танака је представљен као један од највећих зналаца историје, културе, обичаја и књижевности Балкана, посебно Југославије.

српском, македонском, словеначком и јапанском), омогућавајући код посвећеника и стицање језичких и преводачких компетенција.⁵

У свим преводима на јапански наслов *На Дрини ћурија* преведен је истим идеограмом, једним од најдревнијих којим се означава мост, а да се с успехом може транспоновати атмосфера коју у српском језику евоцира архаизам *ћурија*. Једна од преводачких техника која се користи код превођења књижевних дела и иначе јесте да се наслов дела преводи последњи. Овим се постиже уклапање наслова на страном језику са садржајем књижевног дела, чак и у случајевима да долази до одступања наслова на страном и изворном језику. Андрићева *Госпођица* на јапански је преведена као *Жена из Сарајева*, што је по намени преводица наслов који је одабран под утицајем превода овог дела на енглески језик. На јапанском језику постоји веома учтива реч и адекватније решење превода, које и сам преводилац наводи у предговору (お嬢さん – Ођо сан), међутим ово решење није искоришћено. *Травничка хроника* је преведена као *Приче из Босне* (*Bosunia Monogatari*), како би се читаоцу приближила сама природа наративног садржаја.

Књижевно стваралаштво нам веома често транспонује сличне друштвене и културолошке околности. Иако је реч о културама које су веома географски удаљене и на први поглед немају додирних тачака и сличности, неке теме ипак не познају границе и могу се сматрати универзалним, повезаним истим моралним, духовним и философским дилемама главних ликова

5 Иако то није случај код примера превода дела *На Дрини ћурија*, овакав метод креирања и превођења књига је чест и код наставе страних језика у Јапану. У комбинацији текста оригинала са преводом на јапански, често уз граматичка објашњења, омогућава се и књижевна и лингвистичка анализа, као и поређење превода на различите језике.

ових дела. Истраживање мишљења токијских студената компаративне књижевности о Андрићевим делима довело је до закључка да им је:

- веома упечатљив романсијерски поступак описа преласка из једне друштвене епохе у другу;
- идеја о праћењу њихових идеала, али и дисциплини и истрајности одговарајућа традиционалним вредностима поштованим у јапанској култури вековима;
- идеја о породичним финансијским проблемима, поштовање родитеља, као и поштовање родитељских жеља утемељена међу вредности које су у складу са традиционалним друштвеним конвенцијама у Јапану;
- посебно допадљива идеја сусрета различитих идеја, култура, обичаја и религије, који успевају да коегзистирају на једном месту;
- идеја о повезаности, заједништву и међусобној испреплетаности културолошка карактеристика вредна дивљења⁶;

6 “こうした全部は相互に関連し、一つの全体に結び付けられ、単一の方角に向かって流れて行くのです。ほんとの最後の最後には、すべてが最善を目指し、あらゆるものが自ら調和するでしょう。善良で正しい私の思想が記録にとどめられず、どこの本にも書かれぬということはありません。

„...На крају, на правом и коначном крају, све је ипак добро и све се решава хармонично. Другачије се не може ни замислити. (Јер, зашто да моја мисао, добра и права, вреди мање од исте такве мисли која се рађа у Риму или Паризу? Стога што се родила у овој думачи која се зове Травник?) И зар је могућно да се та мисао никако не бележи, нигде не књижи? Не, није...” (И. Андрић, *Травничка хроника*)

物事はすべて相互に関連し、作用し合うものです。どんな人間の思考や精神的努力も決して無駄になりません。我々はみんな正しい道にいます、そして互いが会おうのに驚くでしょう。”

„И поред привидне изломљености и нереда, све је повезано и складно. Не губи се ниједна људска мисао ни напор духа. Сви смо на правом путу и изненадићемо се када се сретнемо.“ (И. Андрић, *Травничка хроника*)

- идеја о *колективном ја*, такође вреднована вековима у Јапану, уклопљена у идеју о само *привидном нeredу и узајамној повезаности*.

Вредности које се не губе, као и очуваност сваког људског напора и духа такође имају свој пандан у азијској филозофији о очувању традиције кроз поштовање својих предака, поштовање своје позиције у друштву и испуњење своје улоге како би се допринело свеукупном бољитку друштва. Значај заоставштине књижевности великана за проучавање модерних трендова у књижевности је полазна тачка за разумевање модерних културолошких трендова. Књижевност као мост разумевања културолошке различитости, али и као мост који успева кроз описе универзалних тенденција, жеља и моралних и филозофских изазова, који спаја две различите културе које су наизглед далеке и неспојиве. Културолошко наслеђе као основ учења и разумевања модерног друштва и развоја који је испред човечанства.

Занимљиву веза Андрића са Јапаном пружа „Прича из Јапана“, чија је радња смештена у Јапан, са јапанским јунацима и именима. Иако у досадашњој анализи није прецизно изнето због чега је радња ове приче смештена баш у Јапан, актуелност јапанске тематике и слика Јапана као потпуно другог, квалитативно различитог али очаравајућег света, у то време у европској култури, недвосмислено је уверљив и важан разлог. Можемо анализирати тематику ове приповетке и упоредити је са сличним стваралаштвом у јапанској књижевности у периоду Токугава. Давнашњи феудални Јапан је позорница симболично представљеног савременог догађаја који се одвија у Босни у време настанка ове приче, што је и у европској драматургији био чест поступак, како би се постигли многи асоцијативни и метафорички ефекти, али и како би се дело заштитило

од цензуре, а аутор од прогона и страдања.

Приповетка је написана 1919. године и изродила се из тенденције тадашњих писаца да спајају Исток и Запад, као и из литерарног, уметничког и културолошког интересовања и отворености за стваралаштво са других простора. Главни актери су песник Мори Ипо и царица Ау Унг. Приповетка описује студентску побуну трансформисану кроз анегдоту о „јунаштву јапанског песника“.

Мада је радња смештена у Јапан, потребно је напоменути да, иако су историјски гледано постојале побуне у Јапану, побуна као начин размишљања, било у приватном или ширем друштвеном контексту, нема ореол било које врсте легитимитета у јапанској култури.⁷

„Мори Ипо поздравља, на расстанку, другове своје, завјеренике! Благодарим вам, другови моји, на заједнич-

7 Једна од најпознатијих старих јапанских прича о јунаштву је-сте она о 47 самураја који су остали без господара (*ронин* 浪人) Асано Наганорија, и крећу да га освете – *Ћушинџура* (*Chushingura*, 忠臣蔵). Наслов *Ћушинџура* даје се свим романизованим причама које описују овај историјски догађај. Драматизована, само у периоду од 1997. до 2007. екранизована је седам пута. Иако је самурајска класа званично укинута након 1868. године, писци који су стварали неколико деценија након овог периода сматрају се носиоцима културолошког идентитета и старог, самурајског Јапана, као и модерног Јапана. Кроз њихово стваралаштво се огледају друштвена превирања настала у Јапану у сусрету са културом Запада, што је карактеристично и за балканске просторе, због географске специфичности и природе контакта са разнородним културним традицијама. У природи јапанске, на конфуцијанским темељима засноване, културе и начина размишљања не постоји легитимитет побуне против власти или државног уређења, међутим, ово књижевно стваралаштво, односно приповетке, засноване на историјским чињеницама, показују нам да су јапански писци пронашли начин да своје незадовољство преточе у друштвено прихватљив изражајни облик – кроз књижевно стваралаштво. Књижевност нам још једном показује да различите културе могу представљати сличне друштвене проблеме преко стваралаштва појединаца.

кој патњи и вјери и побједи и молим вас да ми опростите што не могу да с вама дијелим и власт као што сам дијелио борбу. Али пјесници су – противно од других људи – вјерни само у невољи, а напуштају оне којима је добро. Ми, пјесници, смо за борбу рођени; страшни смо ловци, али од плијена не једемо. Танка је и невидљива преграда што ме дијели од вас, али зар није и оштрица мача танка па ипак је смртоносна; без штете по своју душу не бих могао преко ње до вас, јер ми подносимо све осим власти. Зато вас остављам, другови завјереници, и идем да потражим има ли гдјекод која мисао која није остварена и која тежња што није извојевана. А ви владајте разборито и срећно, али дође ли икад на наше царство од Седам Отока каква биједа и искушење и буде потребна борба и утјеха у борби, потражите ме, молим вас.“

Овом причом, Андрић постаје један од првих писаца који уводи име Јапана у књижевност наших простора као престижну инспирацију.

Мори Ипо, главни јунак „Приче из Јапана“, вероватно је начињен по узору на једног од корифеја јапанске књижевности и кључну фигуру у осавремењивању Јапана, личног царевог лекара и оснивача јапанског војног санитета, Мори Огаи, који је проживео слично искуство као наш, такође познати лекар, научник и прозаиста, Лаза Лазаревић. Упознајући културу Западна кроз студије медицине у Берлину, који представља идеал и симбол интелектуалца, писца и просветитеља а у исто време и хероја модернизације, што је кроз припадност Младој Босни и сам Андрић тежио да оствари својим и тадашњим, али и каснијим, животом и делом.

Било је то време новооткривених чари естетских домета древне културе Јапана, а Јапан је европској култури подарио моћну инспирацију импресионизма и сецесије. Јапан је био новооткривени чаробни свет који се преко своје самобитне уметничке баштине изузетно

уклопио у време брзог развоја и модернизације, како своје сопствене, тако и светске културе. Јапан је био у моди. Иако је Андрићева „Прича из Јапана“, као дело настало 1919. године претходило објављивању великих преводачких подухвата Милоша Црњанског, објављених годину дана касније, због обима и природе књижевно-преводачког и стваралачког посла када су у питању дела древне књижевне баштине, можемо сматрати да је то време и у српском књижевном стваралаштву било обасјано јапанском звездом, и присутношћу, тада већ препознате као вредне, источно-азијске културне и уметничке ризнице.

Кроз преводе и прихватање Андрићевих дела у Јапану могли бисмо доћи до закључка да су се две наизглед удаљене културе препознале у контексту болних и дугих процеса модернизације својих десет хиљада километара удаљених друштава и култура, као и да су, иако су околности у којима су се развијале, сачињене од сличних традиционалних друштвених конвенција, становишта са којих се у јапанској и нашој култури свет посматра на другачији начин. При томе је развојни пут ових култура обележен дубоко укореењеним сличностима, које произилазе из тражења сопственог идентитета како колективно, тако и код сваког мислећег појединца, уметника и ствараоца, док се сазревање у новонасталим околностима преласка из традиционалног у модерно друштво, јавља као универзална тема и нит водиља ових двеју култура, јапанске и српске на путу модернизације.

Библиографија

- Avramović, Zoran. „Značenja kulturnih identiteta u romanima *Na Drini ćuprija* i *Prokleta avlija* Ive Andrića“. *Baština*, sv. 7 (1996): 105-119.

- Андрић, Иво. „Разговор са Гојом“. *Српски књижевни гласник*, књ. 44, бр. 1 (1935): 1-15.
- Андрић, Иво. *На Дрини ћуприја*. Београд: Просвета, 1945.
- Андрић, Иво. *Травничка хроника: консулска времена*. Београд: Државни издавачки завод Југославије, 1945.
- Андрић, Иво. *Госпођица*. Сарајево: Свјетлост, 1945.
- Андрић, Иво. „Аска и вук“. *Политика* 1-2, јан. (1953): 8-9.
- Андрић, Иво. „Прича из Јапана“. *Приморске новине* год. 4, бр. 50 (1975): 6.
- Бабић, Жељка. „Превод као културална спона: контрастивно-аналитички приступ“. *Литератур* год. 18, бр. 63 (2017): стр. 245-260.
- Babić, Sava. „Andrić i prevođenje“. *Rukovet* knj 51, br. 1 (1980): 13-16.
- Делић, Јован. *Иво Андрић: мост и жртва*. Нови Сад: Православна реч, 2011.
- Ђурић, Војислав. *Иво Андрић*. Београд: Институт за теорију књижевности и уметности, 1962.
- Ђукић, Жанета. *На иочетку свих стаз, Андрић и Вишеград*. Београд: Вукотић Медиа, 2015.
- Ekman, Tomas. „Pripovetke Ive Andrića u kontekstu južnoslovenske prozne tradicije“. *Sveske Zadružbine Ive Andrića*, prevela Zdenka Petković, god. 16, sv. 13 (1997): 90-104.
- Jenihen, Manfred. „O 'zakonu privatnosti', ili poziv Ive Andrića na toleranciju u romanu Travička hronika“. *Sveske Zadružbine Ive Andrića*, prevela Dušanka Maricki, god. 15, sv. 12 (1996): 269-280.
- Нешковић, Јасмина. „Преводачка свеска Иве Андрића“. *Мостови* год. 25, бр. 100 (1994): 675-677.
- Поповић, Радован. *Андрић и Вишеград*. Београд: Чигоја, 2005.
- Поповић, Радован. *Време јисаца*. Београд: Чигоја, 2009.
- Стојановић, Михаило Н. „Преводи дела Иве Андрића у иностранству“. *Библиотекар* год. 13, бр. 6 (1961): 553-557.
- Tirgen, Peter. „Roman *Gospođica* Ive Andrića: psihologija, simbolika, poređenje teksta“. *Sveske Zadružbine Ive Andrića*, prevela Dušanka Maricki, god. 15, sv. 12 (1996): 281-305.
- 『ドリナの橋』（松谷健二訳 現代東欧文学全集 恒文社 1966年）
- 『ドリナの橋』（田中一生訳 大学書林 1985年 要約版）

- 『『呪われた中庭』』（栗原成郎訳 恒文社）
『ボスニア物語』（岡崎慶興訳 東欧の文学 恒文社 1972年）
『サラエボの女』（田中一生訳 恒文社 1982年）

Ljiljana Marković

ANDRIĆ AND JAPAN

Summary

The first Andrić's book translated into Japanese (indirectly from German) was the novel *Na Drini ćurpija* published in 1966 in the Kobunsha Publishing House. The publication of this novel from 1985 was four-lingual (original text in Serbian on the one hand, with Macedonian and Slovenian translation, while translation into Japanese on the other side), which enabled studying literature and acquiring language competences. In Japanese, in addition to the aforementioned novel, the following publications are available: *Aska i Vuk*, *Travnička hronika*, *Prokleta avlija*, *Gospođica*, *Razgovor sa Gojom*. The second part of this work is devoted to his story *Priča iz Japana*, written in 1919, in which the main actors are the poet Mori Ipo and Empress Au Ung, as a personalized representation of student rebellion transformed through the an anecdote about «the heroism of the Japanese poet.»

Key words: Andrić, Ivo; translating; Japan; Japanese.